

WYDARZENIA

Europa i morze

Unikatowe zabytki ze zbiorów NMM, pochodzące z wraku średniowiecznego statku zwanego Miedziowcem, znalazły się na ekspozycji *Europa und das Meer*, która jest wspólnym projektem Deutsches Historisches Museum (Niemieckiego Muzeum Historycznego) w Berlinie i Katedry Historii Europejskiej na Uniwersytecie w Kolonii. Wystawa omawia w sposób możliwie wszechstronny znaczenie morza dla rozwoju europejskiej cywilizacji. Poszczególne wątki tematyczne prezentowane są na przykładzie wybranych portów. Port był bowiem zawsze czymś więcej niż tylko łącznikiem między lądem i morzem, był i jest także miejscem przepływu ludzi, towarów i informacji. To przekształciło wiele miast portowych w centra władzy, które pozostawiły swój własny, znaczący ślad w historii Europy i świata.

Europejskie potęgi uprawiały żeglugę morską, budując imperia na całym świecie, przy czym interesy ekonomiczne łączyły się z ambicjami terytorialnymi. Morskie wyprawy w starożytności, średniowieczna hegemonia Wenecji, ekspansjonizm XV i XVI wieku z Portugalią i Hiszpanią jako protagonistami, rozwój Niderlandów w XVII w., możliwy dzięki opanowaniu tajników budownictwa okrętowego, brytyjska dominacja XIX stulecia – to kolejne odsłony historii europejskiej ekspansji na morzach i oceanach. Ekspozyty ze zbiorów NMM ilustrują zagadnienie handlu morskiego w późnym średniowieczu i początkach czasów nowożytnych i stanowią centralną oś tej części ekspozycji, poświęconą Związкови Hanzeatyckiemu.

Wystawa zajmuje się także kwestią roli morza w kontekście zasobów surowcowych oraz znaczeniem morskich badań naukowych. Uwidoczniony jest problem nadmiernej eksploatacji morza, co wiąże się z zagrożeniem dla przyszłości środowiska naturalnego oraz światowego klimatu. Przez długi czas ludzkość traktowała morze jako ekosystem zbyt bez troski, teraz zaczyna zdawać sobie sprawę, że przyszłość nas wszystkich zależy od morza. Przesłanie wystawy jest proste – europejska cywilizacja jest i pozostanie cywilizacją morską.

Poruszana na wystawie tematykę rozwijają umieszczone na niej kioski multimedialne i instalacje dźwiękowe. Ekspozycji towarzyszy program imprez oraz publikacja w języku niemieckim i angielskim. Autorką haseł w katalogu ze strony NMM jest dr Elżbieta Wróblewska, kierownik Działu Historii Żeglugi i Handlu Morskiego. Wernisaż wystawy odbył się 13 czerwca i na zaproszenie organizatorów wziął w nim udział dyrektor NMM dr inż. Jerzy Litwin. Ekspozycję w Niemieckim Muzeum Historycznym w Berlinie będzie można oglądać do 6 stycznia przyszłego roku.

Zabytki z Miedziowca na wystawie w Berlinie. Fot. Jerzy Litwin

XIV Konferencja Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego

Muzeum Mazowieckie w Płocku oraz Muzeum Wisły Środkowej i Ziemi Wyszogrodzkiej w Wyszogrodzie (Oddział Muzeum Mazowieckiego w Płocku) były gospodarzami XIV Konferencji Polskiego Muzealnictwa Morskiego i Rzecznego, która odbyła się 18 i 19 czerwca. Motyw przewodni konferencji stanowił „Rok Rzeki Wisły 2017 w polskim muzealnictwie. Doświadczenia i podsumowanie”, a wśród osób podejmujących ten temat byli m.in. Robert Jankowski – prezes Społecznego Komitetu Obchodów Roku Rzeki Wisły 2017 i Jadwiga Klim z NMM, koordynująca projekt *Muzea Szlaku Wisły*. Nie zabrakło referatów prezentujących dorobek i działalność nadwiślańskich muzeów, m.in. Muzeum Mazowieckie w Płocku przedstawił dyrektor tej instytucji Leonard Sobieraj, a oddział w Wyszogrodzie jego kierownik Zdzisław Leszczyński. Tematykę ochrony rzeczno-godziedzictwa technicznego poruszyli m.in. przedstawiciele Fundacji Otwartego Muzeum Techniki we Wrocławiu prof. Stanisław Januszewski i Mariusz Gaj. Wśród referentów byli też przedstawiciele NMM: dr Tomasz Bednarz omówił zastosowanie fotogrametrycznej dokumentacji 3D w badaniach archeologicznych XVII-wiecznego wraku F53.30 Szklany, dr Robert Domżał zaprezentował koncepcję nowej wystawy stałej na statku-muzeum „Sołdek”, a Andrzej Truszkowski przedstawił sylwetkę konstruktora żaglowców Zygmunta Chorenia. Dużą atrakcją dla uczestników konferencji był rejs po Wiśle wzorowanymi na tradycyjnych jednostkami rzecznyymi.

Uczestnicy konferencji przed siedzibą Muzeum Wisły Środkowej i Ziemi Wyszogrodzkiej w Wyszogrodzie. Fot. Jędrzej Szerle

W 450-lecie Komisji Morskiej

Zarząd Krajowy Związku Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej przy współpracy z NMM zorganizował uroczyste spotkanie z okazji 450-lecia powstania Komisji Morskiej i 100-lecia odzyskania niepodległości. Odbędzie się ono 4 czerwca na pokładzie statku-muzeum „Dar Pomorza” w Gdyni, a jednym z punktów programu był referat poświęcony historii Komisji Morskiej, który wygłosiła Emilia Brotz z Działu Historii Żegluga i Handlu Morskiego NMM. Powołana 24 marca 1568 roku przez króla Zygmunta Augusta w siedmioosobowym składzie, z kasztelanem gdańskim Janem Kostką na czele, Komisja Morska pełniła funkcję pierwszego urzędu morskiego, m.in. sprawując nadzór nad flotą kaperską. Podczas uroczystości przyznano także medale 450-lecia Komisji Morskiej, a otrzymali je m.in. statek-muzeum „Dar Pomorza”, Narodowe Muzeum Morskie i dyrektor NMM dr Jerzy Litwin.

WSPÓŁPRACA Z ZAGRANICĄ

Spotkanie BalticRIM

14 i 15 czerwca w Kopenhadze odbyło się kolejne spotkanie robocze w ramach projektu BalticRIM, którego jednym z partnerów jest NMM. Celem warsztatów było ustalenie kryteriów i kategorii opisujących morskie dziedzictwo kulturowe. Mają one posłużyć jako narzędzie do wstępnej analizy danych opisujących dziedzictwo kulturowe w procesie tworzenia morskich planów zagospodarowania przestrzennego.

Projekt MUSES

Przedstawicielka NMM Iwona Pomian, kierownik Działu Badań Podwodnych, wzięła udział w warsztatach roboczych projektu MUSES (<https://muses-project.eu>), które odbyły się w dniach 26-28 czerwca w Wenecji. Celem warsztatów było zapoznanie się z opiniami ekspertów reprezentujących różnorodne dziedziny związane z korzystaniem z obszarów morskich, w tym również ochronę dziedzictwa kulturowego. MUSES (Multi-Use in European Seas – Wielofunkcyjne wykorzystanie mórz europejskich) to dwuletni projekt finansowany z programu Horyzont 2020, koordynowany przez Marine Scotland, z udziałem 10 partnerów z całej Europy. Celem projektu jest zrozumienie środowiskowych, przestrzennych, ekonomicznych i społecznych korzyści wynikających z wielozadaniowości, a także określenie rzeczywistych możliwości wykorzystania mórz europejskich (Morze Bałtyckie, Morze Północne, wschodni Atlantyk, Morze Śródziemne i Morze Czarne).

AKTUALNOŚCI

Gdyńska nagroda dla muzealników

Doroczne nagrody Prezydenta Miasta Gdyni dla najlepszych pracowników gdyńskich muzeów wręczone zostały 8 czerwca na pokładzie statku-muzeum „Dar Pomorza” przez prezydenta Gdyni Wojciecha Szczurka. Nagrodę za całokształt działalności, w szczególności wieloletnie wspieranie inicjatyw miejskich w zakresie kultury oraz niezwykłą troskę o zachowanie „Daru Pomorza” dla przyszłych pokoleń otrzymał dyrektor NMM dr inż. Jerzy Litwin. Wśród wyróżnionych znalazł się również pan Mirosław Michalak, który odebrał nagrodę za wieloletnią, pełną oddania i staranności pracę na rzecz zachowania „Daru Pomorza” w dobrej kondycji technicznej.

Gdyńscy muzealnicy na „Darze Pomorza”. Fot. Marek Twardowski

Dzień Dziecka w Tczewie

Z okazji Dnia Dziecka do Centrum Konserwacji Wraków Statków w Tczewie zawiąły grupy rekonstruktorów: Ratuszanka i Toruńscy Partacze, aby pokazać najmłodszym gościom, jak wyglądało życie w mieście sprzed 500 lat. Na specjalnie przygotowanych stanowiskach dzieci mogły poznać tajniki średniowiecznych zawodów: wybijały monety i szyły na nie sakiewki, czerpały papier, kaligrafowały i stawiały lakowe pieczęcie – przy tym wszystkim świetnie się bawiąc. Nie zabrakło też konkursów i upominków.

EDUKACJA

Edukacja w nowoczesnych muzeach

„Edukacja w nowych muzeach i instytucjach kultury” to tytuł konferencji naukowej, która odbyła się 18 i 19 czerwca w Bramie Poznania – pierwszym w Polsce centrum interpretacji dziedzictwa, otwartym w 2014 roku. Konferencja zorganizowana została przez Forum Edukatorów Muzealnych, Centrum Turystyki Kulturowej TRAKT w Poznaniu, Wydział Edukacji Artystycznej i Kuratorstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu oraz Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie. Celem spotkania było zdiagnozowanie wpływu nowych i zmodernizowanych instytucji kultury na edukację kulturową oraz ustalenie stanu współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi i instytucjami kulturalnymi w dziedzinie edukacji kulturowej.

NMM reprezentowały Krystyna Stubińska i Joanna Obniska z Działu Edukacji. Ich prezentacja „Centrum Konserwacji Wraków Statków. Nowe wyzwania edukacyjne” – o różnorodnych działaniach edukacyjnych podejmowanych w nietypowej przestrzeni CKWS – przyjęta została z dużym zainteresowaniem przez edukatorów z innych placówek muzealnych.

Piraci na „Darze Pomorza”

24 czerwca na statku-muzeum „Dar Pomorza” odbyły się ostatnie, przedwakacyjne zajęcia z cyklu „Program dla Rodzin”. Nasi goście wcielili się we wszędobylskich piratów, pragnących odnaleźć drogę do skarbu schowanego w czeluściach statku. W znalezieniu skrzyni pełnej błyskotek (i słodczy) pomagała im mapa skarbów, a przeszkadzały liczne zagadki i fałszywe tropy.

ZAPROSZENIE

Żaglowce Zygmunta Chorenia

Zygmunt Choreń na „Darze Pomorza”.
Fot. Marek Twardowski

Statki żaglowe zaprojektowane przez inż. Zygmunta Chorenia – od „Pogorii” (1980) po „Flying Clipper” (2017) – są tematem ekspozycji posterowej, która otwarta zostanie na statku-muzeum „Dar Pomorza” 13 lipca o godz. 16. Tego samego dnia o godz. 18 na pokładzie zabytkowego żaglowca odprawiona zostanie msza św. dziękczynna w 88-lecie służby „Daru Pomorza” pod polską banderą.

Wakacje w Muzeum

Jak co roku Dział Edukacji zaprasza najmłodszych gości do spędzenia kilku wakacyjnych dni w NMM. W Gdańsku Spichlerze na Ołowiance odsłonią przed nimi tajemnice archeologii podwodnej i marynarskich ciekawostek, a statek-muzeum „Sołdek” zaprosi do eksplorowania swoich pokładów. Z kolei w Tczewie CKWS powita wszystkich lubiących odkrywać nowe światy wzorem wikingów i Jamesa Cooka. W Muzeum Wisły natomiast będzie można zmierzyć się z wiślanymi łamięłówkami.